

Vrijwilligersplan parochie Sint Willibrordus

1 Vooraf

Iedereen die zich wil inzetten, is welkom om zijn of haar gaven in te zetten ten behoeve van de activiteiten en de ontwikkeling van de parochie. Een parochie is in strikte zin geen vrijwilligersorganisatie. Allen die gedoopt zijn, zijn geroepen de geloofsgemeenschap waar te maken. Het gezicht van de parochie wordt in de praktijk al lang bepaald wordt door vrijwilligers. Met het afnemen van het aantal beroepskrachten zal het nog meer zijn.

Een leidende tekst uit de Bijbel is 1 Kor, 12, 4-11:

Er zijn verschillende gaven, maar de Geest is een en dezelfde. Er zijn verschillende vormen van dienstverlening, maar de Heer is een en dezelfde. Er zijn verschillende uitingen van bijzondere kracht, maar het is een en dezelfde God, die alles in allen tot stand brengt. Maar aan ieder van ons wordt de openbaring van de Geest gegeven tot welzijn van allen. Aan de een wordt door de Geest een woord van wijsheid gegeven; aan een ander een woord van kennis, krachtens dezelfde Geest; aan een derde door dezelfde Geest het geloof; en aan weer anderen schenkt diezelfde Geest de gave om ziekten te genezen, de kracht om wonderen te doen, de gave van de profetie, de onderscheiding van geesten, het vermogen om in talen te spreken of de betekenis ervan uit te leggen. Dit alles is het werk van één en dezelfde Geest, die aan ieder zijn gaven uitdeelt zoals Hij het wil.

In het pastoraal beleidsplan 2022-2024 wordt de missie van de parochie geformuleerd. Als je die vertaalt in het kader van het vrijwilligersplan, dan geldt: iedereen is welkom, die wil werken aan het doorgeven van het geloof aan volgende generaties en aan alle geïnteresseerden in De Liemers, met respect voor plaatselijk gegroeide vormen en tradities, tevens passend bij de moderne tijd, op een wijze die recht doet aan de eigen verantwoordelijkheid van mensen.

2 Zorg voor de vrijwilligers

Vrijwillige inzet van gelovigen is voor de kerk dus van levensbelang. Zonder hun inzet zou het kerkelijk aanbod aanmerkelijk verschromelen. Voor vrijwilligers is de inzet voor de kerk meestal niet 'van levensbelang'. Zij kunnen hun energie en talenten op verschillende andere plekken ook inzetten. Voor vrijwilligers is het dus van belang dat zij zich **welkom, veilig en gewaardeerd** voelen en dat hun talenten in het kerkelijke vrijwilligerswerk tot ontplooiing kunnen komen.

2.1 Veiligheid en aansprakelijkheid

2.1.1 risicomanagement

Het bestuur is verantwoordelijk voor alles wat te maken heeft met beheer en exploitatie van gebouwen, begraafplaatsen en voor financiën. De pastoor, die tevens voorzitter van het bestuur is, is de eindverantwoordelijke voor al het pastoraat namens de parochie. Bestuur en pastoraal team verschaffen daarom duidelijkheid over enerzijds wat van vrijwilligers mag worden verwacht en anderzijds wat tot het werk van het pastoraal team of het bestuur hoort. Van de taken die risico in zich meedragen en die worden uitgevoerd door vrijwilligers geldt dat ze alleen uitgevoerd worden als de veiligheid redelijkerwijs gegarandeerd is.

De belangrijkste en terugkerende 'risicovolle' activiteiten zijn geïnventariseerd. Van de geïnventariseerde activiteiten is bepaald hoe er mee moet worden omgegaan en of de

risico's die de mensen lopen, die die activiteiten uitvoeren, wel of niet worden getolereerd. **Als grondregel geldt: als er risicovolle taken worden verricht waarvan niet is vastgesteld dat ze veilig kunnen gebeuren, dan mogen ze niet worden uitgevoerd door vrijwilligers.** Voor een aantal activiteiten zal dus gelden dat ze moeten worden uitbesteed aan professionals.

Belangrijkste risicofactoren waar op gelet wordt, zijn: het werken op hoogte en het werken met gereedschappen. Als gereedschap niet deugdelijk of veilig is, mag het niet worden gebruikt. Gereedschap wordt aangeschaft door hiervoor door het bestuur aangewezen vrijwilligers uit de betreffende werkgroep. Het bestuur ziet er op toe dat de deugdelijkheid en veiligheid van gereedschappen periodiek wordt gecontroleerd.

Van vrijwilligers wordt ook 'risicomanagement' verwacht.

Vrijwilligers dienen het bestuur op de hoogte te stellen van (terugkerende) werkzaamheden, waarbij eventuele risico's aan de orde zijn, de wenselijke werkwijze en hoe e.e.a. in de werkgroepen geregeld is. Bij niet beschreven activiteiten, waar (ook al is het minimale) twijfel bestaat, geldt dat de vrijwilliger vooraf aan het uitvoeren van de taak overlegt met het bestuur. Daarnaast geldt:

- er wordt, vooraf aan het overleg aan het bestuur, overlegd met collega-vrijwilligers, in ieder geval ook met de voorzitter van de (werk)groep
- de argumentatie 'dat het geld kost als het op een andere manier gebeurt', mag nooit door vrijwilligers te berde worden gebracht om enig risico te nemen of gevaar op te roepen
- als vrijwilligers tot de conclusie komen dat iets 'nog net' kan, vindt het bestuur per definitie dat het niet kan.

Samenvattend: als er risicovolle taken worden verricht waarvan niet is vastgesteld dat ze veilig kunnen gebeuren, hetzij in een beschreven risico-inventarisatie, hetzij in overleg met het bestuur, dan mogen ze niet worden uitgevoerd door vrijwilligers. Als niet over deze taken van te voren is overlegd door de vrijwilligers met het bestuur, dan is het parochiebestuur **niet** verantwoordelijk.

2.1.2 verzekeringen

Vrijwilligers van de parochie zijn via het Bisdom verzekerd voor wettelijke aansprakelijkheid. Ook is er via het bisdom een verzekering voor ongevallen tijdens de werkzaamheden en tijdens de rechtstreekse reis van en naar huis. Naast deze verzekering heeft de gemeentelijke overheid op instigatie van de Vereniging Nederlandse Gemeenten ook een verzekering afgesloten voor vrijwilligers. Deze verzekeringen voldoen aan algemeen aanvaarde maatschappelijke normen voor aansprakelijkheid tegenover vrijwilligers.

Het bestuur ziet er op toe dat de dekking van de ongevallenverzekering hoog genoeg is. Daarbij wordt ook gekeken naar de dekking voor bijkomende en indirecte kosten, als er ongelukken gebeuren. Eventueel sluit het een verzekering af boven de verzekering die loopt in bisdomsverband.

In de praktijk is het zo dat de deelname aan het verkeer voor veel vrijwilligers een belangrijke risicofactor is. Als vrijwilligers voor de kerk actief zijn worden ze geacht op deugdelijke fietsen te rijden, in APK-gekeurde auto's en zich te houden aan de geldende verkeersregels.

Er kunnen zaken spelen waar ook een verzekering geen soelaas biedt en dat de parochie juridisch niet aansprakelijk is. Afhankelijk van alle omstandigheden zal het bestuur dan bekijken of niet toch een tegemoetkoming kan worden verstrekt, eventueel in overleg met de parochiële caritasinstelling.

2.1.3 overig

2.1.3.a financiën

Het werken met geld heeft ook een risico in zich en ook daarbij spelen zaken als verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid. Het bestuur ziet er op toe dat er bij alle financiële handelingen (geld tellen, overdragen, administreren) in de regel **minimaal twee personen** betrokken zijn en dat het effect van alle handelingen binnen zo kort mogelijke tijd zichtbaar is in de financiële administratie.

Mensen die met geld werken dienen een Verklaring omtrent Gedrag te kunnen overleggen.

2.1.3.b pastoraat

Het pastoraal team ziet er op toe dat vrijwilligers die pastorale taken vervullen integer, discreet en in voldoende mate representatief te werk gaan. Het pastoraal team is 'stante pede' beschikbaar om in geval van problemen op dit vlak actie te ondernemen.

Mensen die met kinderen of met kwetsbare personen werken dienen een Verklaring omtrent Gedrag te kunnen overleggen.

2.1.3.c cultuur en sfeer

In de parochie wordt gewerkt aan een sfeer en een cultuur, waarin mensen elkaar in een passende context en op een passende wijze kunnen helpen en dus ook aanspreken op risicovol of niet-discreet handelen.

Bij grensoverschrijdend gedrag wordt doorgaans gedacht aan het schenden van iemands lichamelijke integriteit. Mensen hebben echter meer grenzen, waarvan ze niet willen dat die overschreden worden. Denk aan al dan niet grappig bedoelde opmerkingen over afkomst, geslacht, geaardheid.

Het is op de eerste plaats aan het pastoraal team om hierin het voorbeeld te geven en te corrigeren, waar grenzen overschreden worden. Mensen moeten zich vrij voelen het pastoraal team hierop aan te spreken. Lukt dit niet, dan is de vertrouwenspersoon vrijwilligers benaderbaar.

Nieuwe vrijwilligers mogen zich uitgenodigd voelen een nieuwe en eigen inbreng te hebben. Zij zijn niet alleen welkom om de bestaande gang van zaken door te zetten, maar ook om op een eigen manier vorm te geven aan het werk. Ook op dit punt is het pastoraal team en het bestuur alert en aanspreekbaar.

2.1.3.d communicatie van beleid

De parochie publiceert duidelijk en regelmatig de belangrijkste punten die betrekking hebben op het kerkelijk beleid en het overheidsbeleid inzake grensoverschrijdend gedrag en houdt zich als organisatie stipt aan de richtlijnen en protocollen dienaangaande.

2.1.3.e VOG

Het bestuur regelt dat, conform de wettelijke verplichting, voor alle vrijwilligers die met geld te maken of betrokken zijn bij activiteiten met kinderen en kwetsbare mensen krijgen, een Verklaring Omtrent Gedrag wordt aangevraagd. Het bestuur zorgt dat de VOG de vrijwilligers geen geld kost.

2.1.3.f vertrouwenspersoon

Het bestuur heeft een vertrouwenspersoon benoemd waar vrijwilligers terecht kunnen met bepaalde klachten en vragen die samenhangen met hoe zij in hun vrijwilligerswerk worden bejegend.

2.1.3.g Wijziging in de persoonsgegevens

Het centraal secretariaat houdt een vrijwilligerslijst bij conform de AVG-richtlijnen. Het actueel houden van deze lijst is ook een verantwoordelijkheid van de vrijwilligers zelf en/of van de werkgroepen waarin zij werken: wijzigingen dienen te worden doorgegeven.

2.2 Onkosten en vergoedingen

Iedere vrijwilliger kan bij het uitvoeren van zijn of haar taak onkosten maken. Deze kunnen, **na overleg vooraf** worden gedeclareerd met een declaratieformulier. Bij pastorale kerntaken is dat overleg vooraf met het pastoraal team, bij lokale activiteiten met een pastorale coördinatiecommissie, als die er in de locatie is. Anders is het overleg met het pastoraal team over pastorale activiteiten en in andere gevallen met het bestuur.

In principe worden geen vrijwilligersvergoedingen gegeven voor pastorale activiteiten. Voor het voorgaan in uitvaartplechtigheden geldt wel een vastgestelde vergoeding (75 euro per keer, inclusief reis- en andere onkosten). Koorleden zijn ook vrijwilligers voor pastorale activiteiten. Voor koren geldt een vaste financiële bijdrage per koor voor 'gezelligheid'. (Een vast bedrag per koor van 250 euro en 25 euro per lid per jaar.) Ook kerkhofploegen (niet echt pastorale vrijwilligers) krijgen een bijdrage voor een informele activiteit en 'lief en leed'. (250 euro plus 50 euro per lid per jaar.)

2.3 Communicatie

Het bestuur doet al het mogelijke om vrijwilligers in te lichten over de doelstellingen van het vrijwilligerswerk in de parochie, de verwachtingen ten aanzien van vrijwilligers en alle regelingen. Op de internetsite staan de belangrijkste gegevens uit het vrijwilligersbeleid, een risico-inventarisatie, alsmede de dekking van de vrijwilligersverzekeringen en de belangrijkste zaken uit het beleid van kerk en overheid om grensoverschrijdend gedrag het hoofd te bieden.

Uit de communicatie spreekt voortdurend de zorg en waardering voor de vrijwilligers, de wens dat vrijwilligers geen risico's nemen of anderen in gevaar brengen of benadelen. Daarbij wordt in positieve zin eerder verwezen naar de missie van de parochie, zoals verwoord in het beleidsplan dan naar algemene normen of christelijke waarden die gemakkelijk in de gebods- en verbodssfeer komen.

2.4 Overige zorg

Vrijwilligers zijn dienstbaar, maar willen ook graag zichzelf ontplooien. Scholing en toerusting zijn daartoe een instrument. Maar ook afwisseling in taken en functies kan bevorderlijk zijn, net als het kunnen 'doorstromen' naar functies met een zekere verantwoordelijkheid. (En waarschijnlijk geldt het omgekeerde ook: 'doorstromen' naar een functie met minder verantwoordelijkheid.)

Idealiter is er ruimte om hierover te praten in de werkgroep of kan er binnen een locatie adequaat ingespeeld worden op vragen in die richting. Mocht dit niet zo zijn dan is het pastoraal team en degene in het bestuur die vrijwilligerszaken behartigt aanspreekbaar. Pastoraal team en bestuurslid zijn er alert op dat vrijwilligers hun kennis en kunde bevredigend kunnen ontplooien in de kerkelijke organisatie. Zo nodig nemen ze initiatieven die bepaalde (groepen) vrijwilligers helpen of die de organisatie helpen om vrijwilligers tot ontplooiing te laten komen. Naast een vorm van individuele begeleiding en begeleiding van een werkgroep, valt ook te denken aan het opzetten van structurele voorzieningen, zoals bijvoorbeeld een vacaturebank of een regelmatige publicatie van bepaalde 'vacatures' in het parochieblad of op de website.

Voor functies waarvan vermoed kan worden dat ze interessant zijn voor specifieke mensen buiten de kring van 'goede bekenden' kan een oproep gedaan worden via andere kanalen dan de parochiële media.

3 Coördinatie, aan- en bijsturing

Het parochiebestuur is verantwoordelijk voor de vrijwilligers. Dat houdt in dat het bestuur het algemene kader van het vrijwilligerswerk aangeeft en de noodzakelijke regelingen treft, die niet gedelegeerd kunnen worden naar werkgroepen of coördinatiecommissies. In de concrete uitvoering van hun werk hebben veel vrijwilligers, die werkzaam zijn op het terrein van de kerntaken of op centraal of parochie-breed niveau te maken met het pastoraal team. Als ze lokaal actief zijn hebben ze soms te maken met een pastorale coördinatiecommissie. Van hieruit vindt aan- of bijsturing plaats.

Eén en ander kan schematisch worden weergegeven:

		Verantwoordelijkheid van het pastoraal team	Verantwoordelijkheid van het pastoraal team	Verantwoordelijkheid van het bestuur
		KERNTAKEN (liturgie in het Eucharistisch Centrum, uitvaarten, voorbereiding Sacramenten)	LOKAAL PROGRAMMA (bezoekwerk, ontmoetingsbijeenkomsten, lokale gebedsdiensten, bepaalde diaconale activiteiten) eerstverantwoordelijk: pastoraal team of coördinatiecommissie eindverantwoordelijk: pastoor	LOKALE ACTIVITEITEN (kerkhof, lokaal secretariaat, bezorging parochieblad, kerkbalans, e.d.) eerstverantwoordelijk: bestuur of coördinatiecommissie eindverantwoordelijk: bestuur
WERVING		pastoraal team zorgt voor aanvulling, wanneer er vacatures zijn; of zorgt dat op een andere manier de kerntaken worden uitgevoerd	in principe spreken we niet van vacatures. Als voor een bepaalde taak te weinig vrijwilligers zijn, wordt de activiteit niet meer uitgevoerd.	Indien sprake is van een coördinatiecommissie werft die commissie vrijwilligers. Bestuur kan ondersteunende, coördinerende of regisserende rol vervullen
SCHOLING EN TOERUSTING		pastoraal team bepaalt de noodzaak van scholing en toerusting	vrijwilligers kunnen pastoraal team verzoeken om scholing en toerusting	bestuur en vrijwilligers bespreken noodzaak scholing en toerusting
BEGELEIDING	terugkoppeling en evaluatie	- het pastoraal team organiseert regelmatig specifieke en inhoudelijke bijeenkomsten voor vrijwilligers voor een bepaalde kerntaak - het pastoraal team is altijd benaderbaar om inhoudelijk feedback te geven aan kerntaak-vrijwilligers	Indien mogelijk, is er een jaarlijks werkveldenoverleg	Indien mogelijk, is er een jaarlijks werkveldenoverleg
	waardering	- vrijwilligers doen soms mee met lokale vrijwilligersbijeenkomsten ('bedankavond of -middag'). Pastoraal team kan ook initiatief nemen tot aparte vorm van dankbetuiging - pastoraal team kan initiatief nemen voor kerkelijke onderscheiding*	- van tijd tot tijd zijn er vrijwilligersbijeenkomsten ('bedankavond of -middag') - een lokale gemeenschap kan een eigen vorm van onderscheiding uitreiken - coördinatiecommissie kan vrijwilligers voordragen bij de pastoor voor een kerkelijke onderscheiding	- vrijwilligers doen doorgaans mee met lokale vrijwilligersbijeenkomsten ('bedankavond of -middag') - bestuur of coördinatiecommissie kan initiatief nemen voor kerkelijke onderscheiding
	oplossen problemen	indien het om praktische problemen gaat, lost de commissie of werkgroep, c.q. de voorzitter ervan het zelf op; bij meer principiële aangelegenheden en conflicten om en met personen heeft het pastoraal team de regie.	indien mogelijk lost een werkgroep (c.q. de voorzitter) zelf de problemen op. Indien nodig (en bestaand) kan de coördinatiecommissie gevraagd worden. Anders kan het pastoraal team een rol spelen.	- indien mogelijk lost een werkgroep(c.q. de voorzitter) zelf de problemen op. Indien nodig kan de coördinatiecommissie gevraagd worden. - bij zeer fundamentele aangelegenheden en conflicten om en met personen heeft het bestuur de regie.
	overig	per activiteit komen kerntaakvrijwilligers met een zekere regelmaat bij elkaar om ervaringen te delen; knelpunten te inventariseren, e.d.		Het bestuur kan bepaalde groepen vrijwilligers met enige regelmaat bijeenroepen voor overleg.

Vrijwilligers- administratie**	het Centraal Secretariaat houdt een bestand bij voor alle vrijwilligers.		
afcheid	-bij het afscheid van een kerntaakvrijwilliger biedt het pastoraal team een exit-gesprek aan -afcheid geschiedt, tenzij de betrokkene anders wenst, in het verband waar zij of hij werkzaam was, met een gebakje en/of bos bloemen	-afcheid geschiedt, tenzij de betrokkene anders wenst, in het verband waar zij of hij werkzaam was, met een gebakje en/of bos bloemen -locaties kunnen eigen onderscheidingen hebben of eigen presentjes die uitgereikt worden bij een afscheid	-afcheid geschiedt, tenzij de betrokkene anders wenst, in het verband waar zij of hij werkzaam was, met een gebakje en/of bos bloemen -locaties kunnen eigen onderscheidingen hebben of presentjes die uitgereikt worden bij een afscheid -incidenteel kan een bestuurslid aanwezig zijn

***Onderscheidingen:**

Voor het in aanmerking komen van een diocesane Willibrordonderscheiding worden door het bestuur/de pastoor specifieke criteria gehanteerd. Het aantal jaren dat iemand in één bepaalde taak actief is, is daarbij ondergeschikt aan de kwaliteit van de uitvoering en het samenbindende effect van het optreden van de vrijwilliger. Door haar/zijn optreden is de vrijwilligster wervend, zij/hij is voorbeeldig, van onbesproken gedrag, in het dagelijks leven herkenbaar als gelovige. De onderscheiding wordt ook door collega-vrijwilligers beleefd als waardering voor hun inzet.

De aanvraag geschiedt door de pastoor. Als het om een lokale vrijwilliger gaat, moet de voordracht door de coördinatiecommissie unaniem zijn.

Een pauselijke onderscheiding wordt slechts bij zeer hoge uitzondering aangevraagd. Vanuit de parochie wordt geen initiatief genomen voor een burgerlijke (koninklijke) onderscheiding. Wel kan de parochie een aanvraag van anderen ondersteunen.

****Vrijwilligersadministratie**

Het team en het bestuur zien er in de respectievelijke werkvelden op toe dat er een deugdelijke vrijwilligersadministratie gevoerd wordt. Als het al geen formele eis kan zijn, is het belangrijk vanwege het feit dat vrijwilligers niet gepasseerd worden bij bepaalde activiteiten en festiviteiten.

Zevenaar, 6 december 2022